

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชน ประเทศไทยได้จัดการศึกษาหลายระดับ โดยมีสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่ให้การศึกษแก่ประชาชน และการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา นับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนเป็นอย่างมาก โดยที่การจัดการศึกษาในระดับนี้ มีการค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง สถานศึกษาที่จัดตั้งโดยเอกชนจึงมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะอยู่ตามแหล่งชุมชนใหญ่ ๆ ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาระดับนี้แก่เยาวชนได้อย่างทั่วถึง รัฐบาลจึงเป็นผู้จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเองทั่วทุกพื้นที่ในประเทศไทย ปัจจุบันมีโรงเรียนมัธยมมากกว่า 1,600 แห่ง

ในการบริหารงานของสถานศึกษา มีงานบริหารอยู่ 2 ประการ กล่าวคือ การบริหารงานการศึกษา และการบริหารงานการเงินและทรัพย์สิน ซึ่งในการบริหารงานการเงินและทรัพย์สิน หากสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะก่อประโยชน์ต่อประสิทธิผลในการดำเนินงาน และมีส่วนสนับสนุนงานด้านวิชาการให้บรรลุเป้าหมายที่มีคุณค่าได้มากขึ้น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสามารถในการแสวงหาข้อมูลที่สำคัญ เพื่อนำมาวางแผนงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อมูลที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารจะต้องมีความครบถ้วนสามารถแสดงสถานะที่เป็นจริงด้วย

ข้อมูลที่ผู้บริหารจะนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์เพื่อวางแผนงานต่าง ๆ ในการบริหารการเงินและทรัพย์สินนั้น จะได้จากข้อมูลที่บันทึกรายการในบัญชีและทะเบียนการเงิน ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับระบบบัญชีที่ได้จัดวางไว้ ในระบบบัญชีของสถานศึกษาที่ปฏิบัติอยู่ เป็นระบบบัญชีคู่ในการบันทึกรายการบัญชีโดยใช้เกณฑ์เงินสด ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารด้านการเงินเท่านั้น เพราะมิได้ใช้เกณฑ์สิทธิในการบันทึกรายการในบัญชี จึงไม่ได้รวมส่วนที่ได้มีการก่อหนี้แต่ยังไม่ได้ชำระหรือชำระไว้ด้วย ข้อมูลที่ได้จึงไม่สมบูรณ์ครบถ้วน นอกจากนั้นข้อมูลด้านรายจ่ายก็ไม่ได้จำแนกว่าเป็นรายจ่าย ด้านบริหาร การเรียนการสอน และการลงทุนด้านสินทรัพย์ต่าง ๆ ดังนั้นจึงไม่อาจที่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์ เพื่อการประเมินผลด้านประสิทธิภาพของการใช้เงินและทรัพย์สินตลอดจนวางแผนงานต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์และบังเกิดผลได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติตามระบบบัญชีของโรงเรียน ซึ่งกำหนดโดยกระทรวงการคลัง

2. วางระบบบัญชีเพื่อการบริหารของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

เนื่องจากระบบบัญชีของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติเกี่ยวกับการบัญชีตาม

1. คู่มือการบัญชีสำหรับหน่วยงานย่อย ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ระเบียบ กฎ หลักเกณฑ์ของสำนักงานรัฐมนตรีและกระทรวงการคลัง
3. ระเบียบ กฎ หลักเกณฑ์กระทรวงศึกษาธิการและกรมสามัญศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้ข้อมูลของโรงเรียน ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เฉพาะส่วนกลาง โดยศึกษาถึงการปฏิบัติตามระบบบัญชีดังกล่าว

วิธีการศึกษาค้นคว้า

- ข้อมูลที่น่ามาประกอบการศึกษาและวิจัยวิทยานิพนธ์ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้ -
1. โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 2. จากการปรึกษา และสอบถามผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนักวิชาการต่าง ๆ
 3. จากเอกสารหลักฐาน คู่มือและรายงานต่าง ๆ ของกรมสามัญศึกษา และหนังสือวิชาการต่าง ๆ
 4. วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และให้ข้อเสนอแนะพร้อมทั้งวางระบบบัญชีเพื่อการบริหารของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา

ประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษา

1. จากการศึกษาและวิจัยวิทยานิพนธ์นี้ จะช่วยให้ทราบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น มีความสำคัญเพียงใด และมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของรายงานต่าง ๆ ของกิจการมากน้อยเพียงใด อันจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการ ที่จะนำไปพิจารณาระบบบัญชีใหม่ ที่รัดกุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น และยังเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารของระดับสถานศึกษาและระดับกรม ในการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนงานที่ต่อไป
2. เพื่อเป็นแนวทางในการวางระบบบัญชีของโรงเรียนรัฐบาลมัธยมศึกษา